

νερχομένας τὰς δυνάμεις, τὰς ιδέας μου ἀναλαμβάνουσας τὴν προτέραν γαλήνην, ἐπιταχύνω τὸ βῆμα, φθάνω εἰς τὸν λιμένα, καὶ ἰδοὺ ἐμπρὸς εἰς τὴν φωταγωγημένην θύραν τοῦ πρώτου καφενεῖου τοῦ Γαλατᾶ ὁ Ἰούγκ, ὁ Ροσάσκος, ὁ Σαντόρος, ὅλη ἡ μικρὰ Ἰταλία μου, ἥτις ἔρχεται εἰς προὔπαντήσιόν μου μετὰ τὸ πρόσωπον μειδιῶν καὶ μετὰ τὰς χεῖρας τεταμένας... καὶ ἀνέπνευσα τότε, ὅπως καὶ ὅσον ποτὲ ἠδυνήθησαν ν' ἀναπνεύσωσιν οἱ πνεύμονες τιμίου ἀνθρώπου.

³Ἐπιταί συνήχη.

ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΣΙΣ ΤΩΝ ΧΡΩΜΑΤΩΝ

ἐν τῷ καλλωπισμῷ.

[Ἐκ τῶν τοῦ Charles Blanc].

Τὸ κεφάλαιον τοῦτο ἀπευθύνεται πρὸς τὰς γυναῖκας, διότι ἐν τῷ δράματι τῆς ζωῆς τὰ χρώματα ἀνήκουσι καθ' ὁλοκληρίαν εἰς αὐτάς. Οἱ ἀρχαῖοι λαοὶ, εὐρισκόμενοι ἀκόμη πλησιέστερον εἰς τὴν φύσιν, νεανικώτεροι καὶ μάλλον ὑποκείμενοι εἰς τὸ αἶσθημα, ἀγαπῶσι τὰ χρώματα σχεδὸν ὅσον καὶ τὰς γυναῖκας. Ὁ ἄγριος, ἐκλαμβάνων ἑαυτὸν ἀναμφιβόλως ὡς ὑπὲρ τὸ δέν μονόχρωμον, προσπαθεῖ νὰ ἐξωραΐσῃ καταστίζων τὸ δέμα του. Οἱ ἰθαγενεῖς ἄγριοι τῆς Ἀμερικῆς στολίζουν τὴν κεφαλὴν των ἀντὶ πύλου μετὰ πτερὰ λαμπροτάτου χρώματος· ὁ δὲ κάτοικος τοῦ Μαρόκου, ὁ Μαῦρος, ὁ Ἄραψ καὶ ὁ Ἰνδὸς καλλωπίζονται μετὰ χρώματα ἀνοικτά. Ἀλλὰ, καθ' ὅσον ὁ πολιτισμὸς γίνεται πολυπλοκώτερος καὶ μάλλον ἀνεπτυγμένος, ὁ ἀνθρώπος ἐγκαταλείπει βαθιμῶδον τὰ χρώματα εἰς τὰς γυναῖκας· αὐτὸς δὲ ἀποβαίνει ὁσημέραι μᾶλλον ἄχρους καὶ ἀμαυρὸς, καὶ ἦδη καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην φέρει ἔνδυμα μαῦρον. Μόνον δ' οἱ στρατιωτικοὶ διατηροῦσι καὶ σήμερον ἀκόμη ἐν τῇ στολῇ αὐτῶν τὴν ποικιλίαν καὶ ζωηρότητα τῶν χρωμάτων· καὶ ἐν τῷ τὰ ἔθνη, φέροντα ἱματισμὸν πολιτικὸν ὁμοίμορφον ἀνομολογοῦσι σιωπηλῶς δι' αὐτοῦ τὴν ἀδελφότητά των, οἱ στρατιῶται καὶ οἱ ἀρχηγοὶ, φέροντες στολὰς διαφόρων χρωμάτων, ἀναγκάζονται ἀκόμη νὰ ὑποδηλώσῃ τὸν ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ στολῇ αὐτῶν ἐνυπάρχοντα ἀρχικὸν σκοπὸν, ὅστις εἶνε ὁ φόνοσ τοῦ πλησίον. Αἱ γυναῖκες ὅμως ποτὲ δὲν θ' ἀφήσωσι τὰ μέσον ταῦτο τοῦ ἀρέσκειν, τὰ χρώματα· αὐταὶ ποτὲ δὲν θὰ ὑπογράψωσι τὸν ἀρροπισμὸν.

⁴Ἄν καὶ αἱ ἀποχρώσεις τῆς κόμης καὶ τοῦ δέματος εἶνε εἰς ἄκρον ποικίλαι, δυνάμεθα ὅμως ν' ἀναγάγωμεν αὐτάς εἰς κυρίας τινὰς χρωματικὰς παραλλαγὰς, λέγοντες, ὅτι ἡ κόμη τῶν γυναικῶν εἶνε μέλαινα, ξανθὴ, πυρρόχρους, καστανόχρους ἢ φαιὰ. Πρὸς δὲ τὸ χρῶμα τοῦτο τῆς κόμης ἀνταποκρίνεται συνήθως καὶ ἀνάλογος χροιά τοῦ προσώπου. Εἶνε σπάνιον πρᾶγμα ἢ συνῆρηξις τῶν δύο ἄκρων, κόμης μελαίνης καὶ προσώπου λευκοτάτου, ἐκτὸς ἐὰν τὸ χρῶμα τῆς

κόμης ἐμετριάσθῃ ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας, ἐξ ἧς προήλθε καὶ ἡ ἄκρα λευκότησ τοῦ δέματος, ὅπως συμβαίνει τοῦτο εἰς τὰς Ἀγγλίδας καὶ Ἰρλανδίδασ ἕνεκα τοῦ ὑγροῦ καὶ ὀμιχλώδους κλίματος τῆς νήσου των, καὶ εἰς τὰς γυναῖκασ τῆς Ἀμβέρσης, ὅπου ἡ δικσταύρωσισ τῆς ἰσπανικῆς καὶ φλαμανδικῆς φυλῆς παρήγαγε χρῶμα προσώπου ἀνοικτὸν μετὰ κόμης μεσημβρινῆς. Καὶ τῶν δύο τούτων χωρῶν αἱ γυναῖκεσ ἔχουσι ὀφθαλμοὺσ λαμπρῶσ μέλανασ, ἀλλ' ὅχι καὶ οὕτως μέλανασ ὅπως οἱ τῶν Ἰταλίδων καὶ Ἰσπανίδων. Ἡ ἀληθῆσ μελαγχροινὴ ἔχει τὴν χροιάν τοῦ προσώπου ἀμαυράν καὶ θερμὴν, ποικιλλοῦσαν δὲ ἀπὸ τοῦ κιτρίνου χρώματος μέχρι τοῦ ἐλαιοχρόου, ἡ δὲ πυρίνη τοῦ ὀφθαλμοῦ τῆς κόρης ἐξέχει ἐν τῷ μέτῳ λευκώματος χρυσοειδοῦσ. Ἀπανταχοῦ ἡ φύσισ εἶνε σύμφωνασ πρὸς ἑαυτήν. Ἡ δὲ ξανθὴ; Εἶνε τοιαύτη ζωσα, ὁποῖαν παρέστησεν αὐτήν ὁ Ρούβενσ ἐπὶ τῶν γραφικῶν πινάκων του, χροιά ροδόχρους, λεπτὴ, διαφανῆσ, ὑπόξανθοσ. Ἐν τῷ μεγάρῳ Ῥαμβουλλιῆ αἱ ξανθαὶ ὀνομάζοντο ἄλλοτε λέαιναί. Ἡ καστανὴ κόμη συνδυάζεται θαυμασίως μετὰ τὴν συνηθετέραν ἐν Εὐρώπῃ χροιάν τοῦ προσώπου· ἡ ὡρὰ καὶ ἀνασταλεῖτα αὐτῆς ἐρυθρότησ συμφωνεῖ καθ' ὁλοκληρίαν μετὰ τὰ χρωματικὰ εἰεῖνα ἡμίτονα τοῦ κυανοφαιῖου καὶ ροδοχρόου, ἅτινα εἶνε ἡ συνήθησ χροιά τοῦ δέματος. Ἡ φλογίνη καὶ ὑπόπυρροσ κόμη συνυπάρχει μετὰ δέμα λευκὸν καὶ λαμπρόχρου, οἱ δ' ὀφθαλμοὶ τῶν πυρρόχρῶν ἔχουσι χρῶμα καστανωπῶν.

Ὅσακισ ἡ ξανθὴ κόμη εἶνε ὑπόθερροσ, ὡσ ἐὰν ἐπέκειτο ἐπ' αὐτῆσ ἐλαφρόν τι στρώμα κονιορτοῦ, ἡ λεπτὴ αὐτῆ κόμησ φαίνεται ὡσὰν διεσκορπισμένη ἐπὶ τε τοῦ σώματος, οὔτινοσ καταστέλλει τὴν λάμψιν, καὶ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν, οὗσ καθιστᾷ προσηνεστέροσ. Ἐκάστη ἄρα ἰδιοσυγκρασία ἔχει ἕτοιμον καὶ παρεσκευασμένον ἦδη δλόκληρον σύστημα χρωματικῆσ ἀρμονίασ. Εἰς τὸν καλλιτέχνην δ' ἀπόειται νὰ καταστήσῃ τὴν ἀρμονίαν ταύτην χαλκρωτέραν ἢ ἔντονωτέραν, νὰ τόνισῃ εἴ τι ὑπάρχει ἀόριστον, ν' ἀτύψῃ εἴτι ἀγευστον καὶ ἄχμου, νὰ μαλαξῇ τὰ ὑπόκληρα, καὶ ἐν γένει νὰ ἐξάρῃ μὲν ὅ,τι ἀρεστόν, ν' ἀντισταθῆι δὲ δεόντως τὰ μὴ ἀρέσκονα.

Αἱ παραλλαγαι αὐται τῆσ χροιάσ καὶ τῆσ κόμης ἐπιφέρουσιν ἀναμφιβόλωσ καὶ διαφόροσ χρωματικὸσ τόνουσ· ἀλλ' ὑπάρχουσιν ὅμοσ καὶ χρώματα, τὰ ὁποῖα ἀρμόζουσιν εἰς ὅλασ τὰσ φυσιογνωμίασ, οἷον τὸ μέλαν, τὸ ἐλαφρόν τέφρινον, τὸ μαργαρωδὲσ τέφρινον, ἅτινα ἀκριβῶσ εἰπεῖν εἶνε ὅχι χρώματα, οἱ χρωματικοὶ ἀκολούθωσ τόνοι τῆσ δρυὸσ, τῆσ χελιδνάσ, τῆσ φαιῆσ ὑπασ, . . . διότι ταῦτα ἐν μὲν τῇ σκιᾷ εἶνε ἔντονα, ἐν δὲ τῷ φωτὶ ἄτονα.

Εἶπα τὸ μέλαν· ἀλλὰ ποῖον μέλαν; Ὅπως ἀναδείξῃσ τὴν δροστέραν χροιάν τῆσ ξανθῆσ, ἢ τῆσ

Τὴν αὐτὴν μέθοδον πρέπει νὰ μεταχειρισθώμεν καὶ διὰ τὰς ξανθὰς, ἐννοῶ δηλ. ὅτι ἡ κοινῶς ἐπικρατοῦσα θεωρία πρέπει νὰ τροποποιηθῆ κατὰ ταύτην τὴν ἐννοίαν, ὅτι ἡ χάρις ἐν τούτοις κατορθοῦται ἄλλοτε διὰ τῶν ὁμοίων καὶ ἄλλοτε διὰ τῶν ἐναντίων. Ἡ γλυκύτης τῆς ξανθῆς, γενικῶς εἰπεῖν, ἥτις ἐνίοτε δύναται νὰ φθάσῃ καὶ εἰς βαθμὸν ἀνοστίας, εἶνε ζήτημα ὅτι ἔχει ἀνάγκην ἀντιθέσεώς τινος, ἀναδειξέως χρωματικῆς; Ἐὰν τὸ ξανθὸν εἶνε χρυσοειδές, ἢ φλόγινον, συνδύασον αὐτὸ χωρὶς ποσῶς νὰ διατάσῃ μετὸ συμπλήρωμά του, ἐπιθέτων ἕνα πῖλον ἐκ βελούδου ἰσοβαροῦς εἰς τὴν κεφαλῇν, μίαν δέσμην ἴων εἰς τὴν κόμην, καὶ εἰς τὸ σῶμα ἐσθῆτα βαθέως λειριόχρουν, καὶ ὁ συνδυασμὸς οὗτος ἔσται θαυμάσιος. Ὅμοίως ὑπάρχει χρῶμα, ὅπερ ἀρμόζει κάλλιστα εἰς ὅλας τὰς πυρροχόους, τὸ μετρίως ἐντάσεως πράσινον. Ἐὰν δὲ πάλιν τὸ ξανθὸν εἶνε τρυφερὸν καὶ δροσερὸν, θέλει κερδήσῃ πολλὴ ἢ τρυφερότης αὐτῆ καὶ δροσερότης, ἐὰν μεταχειρισθῆς τὸ ἐρυθρὸν, εἴτε τὸ ὑποπόρφυρον, εἴτε τὸ τῆς ξυλοκρατέας, εἴτε τὸ τοῦ λυχνίτου, ὅπερ θέλει φέρει τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο κατὰ τὸ ἥμισυ ἐξ ἀνάλογίας, καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ ἐξ ἀντιθέσεως. Τὸ ἐρυθρὸν ἄρα δὲν εἶνε τὸ «ψιμύθιον τῶν μελαγχροϊῶν», κατὰ τὴν ἐν χρήσει κοινὴν συνταγὴν, ἀλλὰ δύναται νὰ γείνη χρήσις αὐτοῦ πρὸς καλλωπισμὸν καὶ τῶν ξανθῶν. Δὲν δυνάμεθα ὅμως νὰ εἰπώμεν τὸ αὐτὸ καὶ περὶ τοῦ κίτρινου, ὅπερ εἶδομεν νὰ φέρωσι θαυμασίως ξανθαί τινες. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει πρέπει νὰ συνδυασθῆ μετὸν ἀνοικτότερον τόνον τῆς κόμης, ἀπαραιτήτως δὲ νὰ συναφθῆ μετὰ βαφῆς ἀποτόμως ἀντιθέτου.

Ἰδῶμεν τώρα ποῖα χρώματα συναρμολογοῦνται μετὰ τὴν καστανὴν κόμην, τὴν τερφίνην, καὶ τὰς ἀντιστοιχοῦς χροιάς τοῦ προσώπου. Αἱ γυναῖκες, ὅσαι εὐρίσκονται οὕτως εἰπεῖν εἰς διάμεσον τινα χρωματικὸν ὅρον, δύναται νὰ συμβιβασθῶσι καὶ μετ' ὅ,τι ἀρέσκει εἰς τὰς μελαγχροϊνάς, καὶ μετ' ὅ,τι εὐχαριστεῖ τὰς ξανθὰς, ἀρκεῖ μόνον ὁ χρωματικὸς τόνος τῆς ἐνδυμασίας καὶ κομμώσεώς των νὰ μετριάξεται καθ' ὅσον καὶ ἡ χροιά τοῦ προσώπου των εἶνε ἐντονωτέρα ἢ ἀτονωτέρα. Τὸ καθαρὸν κίτρινον, τὸ καθ' ὑπερβολὴν ἐρυθρὸν, δὲν ἀρμόζει εἰς τὸ καστανοῦν, καὶ βαθὺ ἂν εἶνε· μάλλον δὲ δύναται νὰ συμβιβασθῶσι πρὸς τὸν διάμεσον χαρακτῆρα τῶν φυσικῶν τούτων χρωμάτων οἱ εὐραχέστεροι τόνοι, τὸ ὄχρυν κίτρινον, τὸ ἀραβοσίτινον, τὸ τροπαιόλινον ἐρυθρὸν, τὸ καλαῖνον κυανοῦν, τὸ ἡράνεον. Τὸ δ' ἀνοικτὸν καστανοῦν ἀποδέχεται τὰ εἰς τὰς ξανθὰς ἀρμόζοντα χρώματα, ὀλιγώτερον μόνον ἄκρατα. Ὅταν δὲ ἡ κόμη εἶνε τερφίνη καὶ ἡ χροιά τοῦ προσώπου ἀνάλογος, οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ κυανοῖ ὡς ἡ θάλασσα, ἢ γλαυκοὶ, ἢ λεπτὴ καὶ βαθεῖα προσήνεια τῶν προσώπων τούτων ἀπαιτεῖ χρώματα κατὰ τὸ ἥμισυ μόνον ἔντονα, λαμβανόμε-

νης ὅμως φροντίδος ὅπως ἡ ὑπάρχη τῆδε κακεῖσε τοῦ χρωματικοῦ τούτου συνόλου ἀνάδοσις οὐδέτερου τερφίνου, ἢ διασταύρωσις μετ' τρυφερὸν κυανοῦν. Ἡ δὲ λεύκανσις τῶν τοιούτων προσώπων κατορθοῦται μετὰ τὸ μέλαν βελούδον, χωρὶς νὰ πάθῃ ποσῶς ἐκ τούτου ἡ ἰδιάζουσα εἰς αὐτὰ λεπτότης καὶ εὐγένεια, ὁμοίως δὲ συναρμολογοῦνται πληρέστατα μετὰ τὴν κόμμωσίν των καὶ οἱ μαργαρίται, ἀρκεῖ μόνον ἡ ἀτονος τούτων ἀπόχρωσις νὰ τονισθῆ μετὰ χρωμά τι σπουδαῖον καὶ οὐσιῶδες, συγκεντρωμένον ἐν μικρῷ χώρῳ, οἷον μετὰ ἕνα καρχηδόνιον ἄξεστον καὶ ἐστιλβωμένον μόνον, μὲ ἕνα λυχνίτην, ἢ καὶ μὲ ἕν κόσμημα χρυσοῦν.

* *

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Gaston Tissandier].

Μεταξὺ τῶν ἐφευρετῶν, οἵτινες συνετέλεσαν εἰς τὴν τελειοποίησιν τῶν κλαστικῶν καὶ ξαντικῶν καὶ ὑφαντικῶν τοῦ βάμβακος μηχανῶν, δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν τὸν Heilmann, γεννηθέντα ἐν Mulhouse τῷ 1796. Ἀντιθέτως πρὸς τοὺς πλείστους τῶν ἐφευρετῶν ὁ Heilmann εἶχε περιουσίαν 500 περίπου χιλιάδων φράγκων, ἀλλ' ὁ δαίμων τῆς ἐφευρέσεως κατεῖχεν αὐτόν. Ἐν μέσῳ ζῶν τῶν τεχνουργείων τῆς Ἀλσατίας, ἔμαθεν ὅτι οἱ πρῶτοι τοῦ τύπου βιομηχανοὶ προέτεινον ἀμοιβὴν πέντε χιλιάδων φράγκων εἰς τὸν ἐφευρέτην νέας βαμβάκοξαντικῆς μηχανῆς, ἀπεφάσισε δὲ νὰ συμμετάσχη τοῦ συναγωνισμοῦ, οὐδ' ἦτο τοῦτο τὸ πρῶτον αὐτοῦ ἔργον. Διευθύνων ἄλλοτε μηχανοποιεῖον ἐφηύρεν ἀλληλοδιαδόχως περιεργὸν κεντητικὴν μηχανήν, ἐν ἣ εἴκοσι βελόναι εἰργάζοντο ταυτοχρόνως, μηχανήμα πρὸς καταμέτρησιν καὶ δίπλωσιν τῶν ὑφασμάτων καὶ ἄλλα. Πολὺς λόγος ἐγένετο ἰδίως περὶ τῆς ὑφαντικῆς αὐτοῦ μηχανῆς, ὑφαινούσης δύο συνάμα ἴσους. Ἀλλὰ τὸ νέον πρόβλημα, τοῦ ὁποίου ἐπελαμβάνετο ὁ Heilmann, ἦτο πολὺ δυσχερέστερον ἢ ὅ,τι ἐνόμιζε, διήλθε δὲ πολλὰ ἔτη μελετῶν αὐτὸ, καὶ τοσοῦτω μείζονα κατέβαλεν ἐπιμέλειαν, ὅσῳ ἡ λύσις αὐτοῦ ἦτο δυσεπίκτος. Ἀναγκασθεὶς νὰ ἐκτελέσῃ πειράματα δαπανηρὰ καὶ νὰ κατασκευάσῃ μηχανὰς πρὸς δοκιμὴν, εἰς τοιαύτας ὑπέπεσε δαπάνας, ὥστε κατηνάλωσεν ὅλην αὐτοῦ τὴν περιουσίαν καὶ τὴν προῖκα τῆς συζύγου του. Μετ' ὀλίγον, εἰς πενίαν περιελθὼν, ἐδανείσθη παρὰ τινων φίλων τὰ πρὸς τὸ ζῆν, μετὰ δὲ τὸν θάνατον τῆς γυναικὸς του ἀπεφάσισε νὰ μεταβῆ εἰς Ἀγγλίαν, ἵνα εὕρῃ ἐκεῖ ἐπαγγελμα παρέχον αὐτῷ τὰ πρὸς διατροφήν τῶν δύο θυγατέρων του. Εἰς Μάντσεστερ ὁ Heilmann κατεσκευάσε σχέδιον ξαντικῆς μηχανῆς χάριν Ἀγγλοῦ ἐργοστασιοῦ ἀρχου, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐψεύσθη τῶν ἐλπίδων του. Ἐπέστορεψεν εἰς Γαλλίαν παρὰ τῆ οἰκογενεία του, οὐδέποτε παύων νὰ σκέπτεται περὶ τοῦ πρα-